

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Bognár Oszkár*

Cím: *Budapesten és környékén több gyermek züllik el, mint a 17 legnagyobb angol városban*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp

1923. 10. 14.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy *362.7*

Hely

Idő

"1923"

Személy

Helvén

Budapesten és környékén több gyermek züllik el, mint a 17 legnagyobb angol városban

Teljes káosz a gyermekvédelem terén — Ahol a legnagyobb szükség van a fajvédelemre

(Saját tudósítónktól.) A fajvédelemtől hangos az ország. A fajvédelmet bőmbölik a hordó tetejéről és erre hivatkozik az éjszakai ólombotos. Ezen a címen csinálnak cirkuszüzleteket és a fajvédelmi fölbuzdulás leplét akarják sokszor ráhúzni csunya büneslekményekre. Ahol pedig az igazi fajvédelemre lenne szükség, kevés eszelekvést látunk. Ugyanakkor, amikor valóságos visszhangban zúg és harsog a fajvédés jelszava, a magyar nép, de különösen a gyermekek, egyre vesz, pusztul; ezerszámra kerül az utcára, süllyed a bűn posványába.

A fekete gárda

Megdöbentő a bűnöző gyermekek statisztikája. 1919-ben Berlinben 2681 gyermeket jelentettek fel a bíróság előtt, Budapesten pedig 9312-t. Még riasztóbb és sötétebb a kép, ha Magyarországot Angolországgal hasonlítjuk össze. A tizenhét legnagyobb angol ipari városban az 1916. évben 14.090 gyermek, Budapesten és közvetlen környékén pedig ugyanekkor 14.256 gyermek került a bíróság elé. Tehát Budapest és környéke több bűnöző gyermeket termel, mint Angolország tizenhét legnagyobb városa, köztük a kétfélmillió London. Kétségsbeejtő számok ezek. Itt a szemünk előtt tényezik egy rettenetes fekete gárda, amely szennyes áradatával el fogja özönlenni Budapest társadalmát. Valóságos hadsereg ez.

Társadalmi úton nincsen segítség

Beszéltünk ebben az ügyben Morvay László fő-tisztelendő úrral, a Katolikus Patronázs Egyesület igazgatójával, aki híres szaktekintély a gyermekvédelem terén. Sajnos, ez a kitűnő szakember is a leg-sötétebb képét rajzolta a magyar gyermek sorsáról. — A legnagyobb bajt az okozza, — mondotta —

hogy sok egyesület foglalkozik a gyermekek ügyével, sok az adminisztráció, kevés a segítség. Vagy ötven különféle egyesület sűrű-förög, de mikor arra kerül a sor, hogy konkrét esetben elhelyezzenek egy gyermeket, akkor esődöt mond az apparátus. Két-három gyermeknél még megy a dolog, de mikor a kilencedikre, tizedikre kerül a sor, már nincs hely. Ma úgyszólván kizárólag a mi patronázs egyesületünk intézetei állnak a társadalom rendelkezésére.

Égész biztosan meg lehet állapítani az eddigi tapasztalatokból, hogy társadalmi úton nem lehet megvédeni a züllésnek kitett; vagy bűnbe esett gyermekeket, mert a magyar társadalomnak nincs ehhez sem anyagi, még kevésbé erkölcsi ereje.

— A mi társadalmunk nemcsak szervezetlen, hanem szívtelen, érzéketlen, a legfajóbb és a legégetőbb problémákkal szemben is. Jobbról-balról halljuk a fajvédelem puffogós frázisait. Ez az elhangzó szó, a szomorú tény pedig az, hogy erkölcsileg pusztul a magyar faj. Az erkölcsi mértely pedig olyan, hogy az nemcsak az illetőt teszi tönkre, hanem magával rántja a környezetet is. Folyton tárgyalnak, anketznek, törvényt is ígérnek már évek óta, de ebben azután ki is merül a gyermekügy.

A sok minisztérium közt elvész a gyermek

— Ma valósággal káosz van a gyermekvédelem terén. Az ötven különböző egyesületen kívül minden minisztériumnak van gyermekügyi osztálya: az igazságügyinek, a kereskedelmének, földművelésügyinek, népjólétinek. Ellenben a kultuszminisztériumnak — szinte hihetetlenül hangzik — nincsen nevelési osztálya. Így nem lehet az ügyeket tovább vinni. Mindazokat a teendőket, amelyek a gyermekvédelemre

vonatkoznak, feltétlenül egy kézben kellene egyesíteni és az egész munkát országsszerte egy akaratnak kellene irányítania. Hogy a sok minisztérium között hogyan veszik el a gyerek, erre klasszikus példát tudok mondani. Egy siketnéma gyermeket javítóintézetbe küldtek. Ott nem vették fel, mert siketnéma, így jutott el a váci siketnémák intézetébe. Innen megszökött vagy tiszser, ezért az intézet nem fogadta vissza, mert a gyermek csavargó volt. Innen került azután hozzánk. Egy másik példa: egyesületünk és fiúotthonunk itt van a volt Károly főherceg laktanyájában. Úgy össze vagyunk zsúfolva, hogy a 160 ágyban 225 gyermek alszik, sőt a tanítók is kettesével laknak egy szobában. Ugyanekkor a laktanya másik részében, hogy egyebet ne említsek, egy óriási teremben cipészület van, ahol egy, mondd egy cipész dolgozik.

— Nézetem szerint ez az egész ügy a népjóléti minisztérium alá tartoznék és ott kellene koncentrálni a szerke szétzilált gyermekvédelmi intézményeket. En magam részéről megmondtam a véleményemet és bírálatomat illetékes, sőt magas helyen is. Jó-akarattal találkoztam, de változást nem tapasztaltam. Közben pedig szívfájdalom nélkül nem lehet végigmenni az utcán, mert lépten-nyomon csavargó, pusztuló fiatalokúval kell találkoznom.

A modern jancisárok

— Szégyelem bevallani, — mondotta keserűen a fő-tisztelendő — hogy a gyermekvédelem terén a szerbek is messze elkagytak bennünket. Mint értesülők, — akár csak a törökök tették annak idején a lemészárolt vagy elüldözött keresztény szülők gyermekeivel — a szerbek is összeszedik a mindenfelől az elhagyott gyermekeket és, mint annakidején a jancisárokat, az ország belsejébe viszik. Itt aztán jó szerbeket, jó munkásokat és tanult iparosokat nevelnek belőlük.

— A sok szép jelszóból igen keveset látok megvalósulni. Folyton hangoztatják a többtermelést. A földművelésügyi miniszter nagy súlyt helyez a *gazdasági szakoktatásra*, a kereskedelmi és kultuszminiszter az *ipari oktatásra*. Hozzánk számtalan esetben maguk a *gyermek*ek állítanak be és kéri a fölvételeket, mondván: nem akarok elzúlni, nem akarok az utcán csavargani, tanulni akarok! *Lehet-e elképzelni jobb és hálásabb anyagot tanoncoknak, mint ezeket a sorsüldözötte gyermekéket?* Ma azonban tanoncoknak sem tudjuk őket elhelyezni, mert a mester nem vállalja a gyermek ruházását és ételmezését, a tanoncotthonokat csak ígérik. Mennyi kiváló érték, zseniális tehetség hever parlagon! Ezek nemesak elkalodnának, hanem igen gyakran a társadalom kárára válnak.

Ezután még részletesen esetezte azt a szomorú helyzetet, hogy az *utóbbi években a középosztály gyermekei zúlnak el és azok kerülnek összeütközésbe a rendőrséggel és a törvénnyel*. Azokat a törvényeket, amelyeket eddig hoztak a gyermekvédelemről, nem lehet végrehajtani.

Az igazságügyminiszter nejének szerepe

Igen nagy várakozással tekintenek a gyermekvédelem terén *Nagy Emilnének, az igazságügyminiszter nejének működése* elé. Ismeretes, hogy *Nagy Emilné* az igazságügyminisztériumban dolgozik, éppen az igazságügyi gyermekvédelem reszortjában. Ő maga is *okleveles tanárnő*, igen műveit, képzett hölgy, aki a szociális kérdések iránt mindig nagy érdeklődést mutatott. *Különösen* szívesen viseli az *elhagyott gyermekek ügyét*, amit nemesak távolról és jótékony teadéslutánokról ismer, hanem közvetlen tapasztalat alapján, mivel *végigjárta az ilyenfajta gyermekvédő intézeteket*. Most *gyűjti adatait nagyszabású programjához*. Tőle várják, hogy irányt és segítséget visz a gyermekvédelem ügyébe.

Szünetelő patronázs-egyesületek

A zúllásnak indult és orkőlesi romlás veszélyének kitett fiatalokruak védelmében ma *úgyiszlóván csak a Katolikus Patronázs Egyesület működik*. Három intézetet tart fenn, amelyben *több száz gyermeket nevel* és lát el. Itt rendszeres oktatást kapnak, ezenkívül megtanulják a cipész-, asztalos-, szabó- vagy kosárfonó-mesterséget. Az izraelita patronázs érdeklődés hiányában nem működik, a protestáns patronázs működése pedig erősen korlátozódott. 1922-ben a katolikus patronázs egyesület *1631 fiatalokruával foglalkozott*, akik vallás szerint a következőképen oszlottak meg: *katolikus 1153, görögkatolikus 33, görögkeleti 8, evangélikus 63, református 228, izraelita 160, mohamedán 1*.

Megtekintettük a Patronázs Egyesület oktatótermeit, a különféle műhelyeket. A szőnyegszövőteremben szorgalmas munkába merülve találtuk a azt a siketnéma gyermeket, *akit két intézet utasított vissza*. Mindenütt rend, fegyelem, szorgalmas munka. *Morvay főtisztelendő* arca felragyog, mikor munkája eredményére mutat.

— Az egész országot ilyen otthonokkal kellene behálózni, — mondotta — hogy egyetlen magyar gyerek se kallódhassék el.

Dr. Boznár Oszkár.